

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurse, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:

Pe un an: 10 cor.

Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:

Pe un an 14 franci.

Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 266.

Nr. 7489/911.

Concurs

Pentru deplinirea postului nou sistemizat de revizor școlar diecezan, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare. Alegândul revizor școlar va fi coordonat referentului școlar ordin. și și va primi cercul de agende dela Prezidiul cosistorial.

Beneficiul împreună cu acest post constă din:

1. salar anual de 2400 cor.

2. bani de cortel 500 cor.

3. diurnă de câte 8 cor. în cazurile de emisiuni la vizitarea școalelor, precum și speșele de călătorie.

Dela reflectanții la acest post se cere cvalificațiune și practică învățătorească, preferindu-se recurenții cu pregătire pedagogică superioară și cu praxă didactică.

Aplicarea fiitorului inspector se va face în mod provizor, rămânând ca sinodul eparhial să se pronunțe definitiv în afacere.

Reflectanții la acest post au să prezinte subsemnatului Consistor, în termenul concursual, cererile ajustate cu următoarele documente:

1. Autobiografia, pe scurt, a recurentului;

2. Estrasul de botez

3. Toate documentele, de cari dispune, relativ la studiul prestat.

4. Atestatele despre serviciul didactic de până acum.

5. Dovezile despre eventualele titluri de recomandajie pentru postul de sub întrebare.

Arad, șed. cons. plen. 15/28 decem. 1911.

**Consistorul român ort.
din Arad.**

Nr. 6869/1911.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de protopresbiter în tractul Chișineu se publică concurs cu termen de **45 zile** compute de dela prima zi, ce

urmează după publicare în organul oficial »Biserica și Școala« cu emolumentele:

I. Dela parohia centrală Chișineu:

a) sesiunea aparținătoare parohiei protopresbiterale, și competența de pășune după acest pământ;

b) birul parohial;

c) stolele legale;

d) întregirea dela stat conform legilor în vigoare.

II. Din protopresbiterat:

a) Retribuțiunea dela dieceză pentru inspecțiunea școlară și ședulele dela cununii în sumia ce o va stabili sinodul eparhial;

b) birul protopopesc dela preoții din tract, câte 10 cor. dela fiecare preot;

c) diurne pentru vizitarea canonică și revizuirea socoșilor conform concluzelor sinodale;

d) speșele cancelariei protopopești conform concluzului sinodului eparhial Nr. 91 din 1878;

Toate dările și sarcinile publice după sesiunea parohială le va suportă protopresbiterul alegând.

Aspiranții la acest post se avizează, ca în termenul indicat să subștearnă subscrisului Consistor recursele lor instruite cu documentele de cvalificațiune, prescrisă în §-ul 53 din Statutul-Organic și prin concluzul congresual Nr. 111 din 1888 și anume: să dovedească, că au cvalificațiunea recerută a reflectanților la parohiile de clasa primă, să producă testimoniu de maturitate și să dovedească cu atestat, că au împlinit cel puțin cinci ani în serviciul bisericesc, sau școlar cu succes deplin mulțumitor și că prin zelul, capacitatea și diligența lor s'au distins pe terenul bisericesc-școlar.

Arad, din ședința plenară a Consistorului gr.-or. român, ținută la 15/28 decemvrie 1911.

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 1242-1923

**Consistorul gr.-or. român
din Arad.**

De anul nou.

Desbinările și războirile sociale aceasta notă a scăderilor omenești și-a arătat ghiarale veninoase în tot decursul veacurilor; ba chiar și atunci, când duhul moralizator al bisericii a fost mai neadormit, bântuiau cu furie și înverșunare.

Biserica cu toate acestea și-a susținut punctul său de culminare, prin bărbații săi a întonat cuvântul înțelept de mulcomire peste cei războinici și a întins mâna de ocrotire peste cei asupriți și huliți.

Așa vedem chiar pe timpul apostolilor cum străbăteau țările propagând credință și morală. Desbinări certuri, scăderi sociale se sanau prin puterea cuvântului apostolic. Unde nu mai ajungeau să păstorească cu graiu viu trimeteau epistole bogate în sfaturi părintești. Așa vedem pe apostolul Pavel, care auzind că în Corint s'a ivit desbinare și certuri între credincioși trimite epistola sa în care mulcomește spiritele agitate în partide îndrumându-i pe toți la unitatea în numele lui Hristos.

Neamul nostru bătut de atâta trudă și nevoi n'a fost lipsit nici de aceasta scădere.

Ba cei mai mult se pare că chiar din fire au unii înclinare pronunțată spre divergențe, cari ne duc în prăpastia războirilor interne.

În mijlocul acestor războiri interne, arhierii au fost și în trecut interpretorii duhului păcii și cu glasul lor păstoresc au adus turma iarăș la un loc, sălășluind într'ansa pacea.

Astfel a lucrat Prea sfințitul nostru Domn Episcop. în decursul anului trecut când l-am putut vedea cutreerând sate, necruțându-se pe sine, cercetându-și fiii săi sufletești acolo în satele lor scunde, în bisericile lor cu exterior sărăcăcios, ca prin graiu viu să le dea hrană sufletească, credință și morală, splendoarea internă.

Iar acum de sf. sărbători ale nașterii Domnului când îndurăm o înverșunată războire socială, îngrijorat să nu tulbure și liniștea satelor noastre aceasta războire, își trimite pastorală cu sfaturi străbătute de o inimă părintească vestind pace tuturor credincioșilor săi.

Și acum când răsună din scaunul arhieresc cuvântul păcii, Voi preoți și învățatori priviți la înălțimea și seninătatea acelu scaun arhieresc, ascultați cuvântul acelu Părinte îngrijorat și supraveghiași asupra păcii și liniștei în comunele Voastre. Grijiți să nu pătrundă spiritul înveninat al acestor războiri în inimile pașnicilor nostri poporeni; departe să fie de ei sfada, ura și desbinarea, aceste urâte pete ale progresării noastre.

Să întonăm cu toții de anul nou rugăciune din inimi curate pentru restabilirea păcii și cu

suflet înălțat peste nămolul zilelor trecute să vedem de munca unui nou an, mai pacinic și mai fericit.

Apa curge pietrile rămân. Voi preoți sunteți petrele credinței pe care și-a zidit Hristos biserica sa. Până când veți păzi credința cea adevărată apele otrăvite se vor scurge.

Cu credință și cu dragoste să ne apropiem de chemarea grea ce ne așteaptă în anul 1912.

Cuvânt.

*Prea onorate dle Protopop!
Onorată conferință!*

Negrăit de mare e bucuria sufletului meu de câte ori mi se imbie prilejul de a alerga în mijlocul D-Voastră! Sfatuirile, îmbărbătările și îndemnurile reciproce vorbele și faptele D-Voastră îmi strecoară în suflet viață și putere nouă de a munci pentru desăvârșirea și binele acelor cari sunt zorile trandafirii ale luminării noastre culturale. Vă mărturisesc sincer că nu cunosc o chemare mai sfântă și mai sublimă decât a preotului și dascălului român. Amândoi sunt sacerdoți în cel mai înalt și curat înțeles al cuvântului, ei săvârșesc tainele cele mai mari și mai scumpe unul taina botezului prin credință celalalt taina botezului prin lumină. Era o vreme, vremea infiripării vieții noastre creștinești când preotul eră chemat să săvârșească ambele botezuri în una și aceeaș tindă a bisericii. Vremurile se schimbă, problemele de viață se înmulțiră iar preotul singur nu mai era în stare a face fața tuturor cerințelor, a deslegă toate problemele. Și atunci se ivi figura dascălului căruia i-se impune datoria de a boteza mințile vlăstarelor cu lumină. Și au lucrat amândoi împreună pentru luminarea și fericirea limbilor. Prin munca lor sfântă au devenit cei mai mari și totodată cei mai smeriți apostoli ai neamurilor, cari cu osârdie și precum zice marele dascăl al redesteptării fraților de dincolo de Carpați cu nepilduită râvnă muncesc din revărsatul zorilor până târziu în amurgul sării pentru desrobirea celor ce fac în întunerecul păcatului și a neștiinței. Arma lor este cuvântul, cuvântul sfânt și însuflețit care izvoarește credință, naște nădejdea unei vieți lipsite de viforul patimilor, cuvântul care revărsă lumina în suflete și limpezește mintea. Atât preotul cât și învățătorul țintește prin munca sa realizarea unuia și aceluiaș scop: înălțarea și fericirea poporului, a cetelor de slugi trude și năcăjite, cari își tănjesec în multe părți încă viața copleșită de sarcini și năcazuri dar mai mult de întunerec. Cu ajutorul cuvântului, care după credința atâtor învățați este olimpia, este divin ei caută să prefacă și să stăpânească viitorul, pregătesc oamenii de mâne. Cei ce lucră cu materia trăesc clipei din prezent, asupra zilei de mâne ei n'au nici o putere și nici asupra generațiilor.

Domnilor! cu mândrie trebuie să constatăm că ziditorii temelurilor culturii noastre au fost dascălii și preoții și ei vor rămânea per eminențiam și pe viitor. Munca lor desfășurată în tăcere, fără pretenzii de răsplată și recunoștință, pornită din îndemnul și simțul natural că așa e bine este peatra din capul unghiului pe care viitorul va zidi măreața clădire a culturii noastre lăcașul cel sfânt al sufletului nostru și al Duhului Domnului. Cu evlavie și smerenie mă închin înaintea muncii, în fața opintirilor uriașe ce au făcut

apostolii aceștia umili și fără nume pentru că și poporul nostru să câștige o făptură culturală, un suflet a lui propriu deosebit de al altor neamuri. Munca lor desfășurată între niște împrejurări atât de mașteră trebuie să ne stoarcă toată recunoștința și toată admirația noastră. Și dacă nu s'au realizat câștiguri mai considerabile nu-i vina lor e vina vremurilor și a împrejurărilor.

Unitatea de idealuri și trebuința imperioasă a înfrățirii sincere și desăvârșite a muncii învățătorului cu a preotului român împrejurările asemănătoare între cari trăesc și muncesc acești doi factori principali ai vieții noastre intelectuale ne-a îndemnat să facem din conferințele acestor conferințe mixte. Aici cu prilejul sfaturilor acestora doresc din adâncul inimei să se săvârșească „legătura cea nouă” între învățător și preot în urma căreia să se alcătuiască o nouă viață mai curată și mai fericită pe sama poporului nostru. Căci munca învățătorului nici când nu va ajunge la dobândirea țintei dacă ea nu va fi sprijinită din partea preotului și precum nici opintirile preotului nu vor fi încoronate de succes dacă nu-i va sta la îndemână ajutorul binevoitor al dascălului. Dascălul cu preotul trebuie să lucreze mână în mână, conduși de interesele mai înalte ale obștei căreia slujesc, interesele de ordin personal trebuie să piară cu desăvârșire, căci din ele izvoresc cele mai detestabile desbinări și certe urite. Deaceea poftesc și doresc din adâncul inimii ca domnii învățători să cinstească cu toată sinceritatea pe preoții lor, iar pe domnii preoți să iubească cu iubire părintească, cu toată căldura inimii pe dascălii lor apărându-i mai ales în zilele acestea de grea cumpănă, prin cari străbatem, de primejdiile multe și mari cărora sunt espuși și de toate nevoile cari îi încearcă. Feriți-vă, vă rog de a jigni unul pe altul, nici cu fapta, nici cu vorba, nici cu privirea chiar, căci, vorba marelui Voevod al Munteniei, Neagoe Basarab, inima omului este ca sticla, dacă vei sparge sticla cum vei mai cârpi-o?...
Și nu sunt puține pildele cari ne probează că unde stăpânește pace și bună înțelegere între preot și învățător, în satul acela, biserica se ridică mândră, dominând ținutul, școala radiază lumină binefăcătoare, credincioșii sunt mulțumiți iar ei, dascălul și preotul, fericiți.

E clasică împăcarea dintre preot și învățător descrisă cu atâta măiestrie de eminentul nostru prozator Ion Agârbiceanu, care împăcare realizează în scurtă vreme ridicarea școlii umilite din partea revizorului școlar în fața pruncilor.

Dar cu mai frumoasă icoană care îmi stăpânește în momentele acestea sufletul, este icoana cucernicului părinte Zaharie și a blândului și iscusitului dascăl Mihai, dintr'un sătuleț de pe malurile Târnaviei.

Umblam, mi-se pare în clasa a IV gimnazială. Intr-o duminică seara a unei primăveri frumoase, factorul pestal îmi dase o epistolă să o predau părintelui. Preotul nu era acasă. Dau fuga la școală știam doară că-i plăce să fie la școală în societatea dascălului. Și n'am greșit. Era acolo, într'o chiliuță scundă de lângă sala de învățământ. Când să intru aud preotul grăind respicat: „Dei pretine, așa să facem cum spune cartea: Ținta noastră să fie a străluci prin dragoste de muncă și prin muncă să răspândim lumină și credință prin toate căsuțele!”

Intrând, văzui o carte deschisă pe masă (după cum stirci mai în urmă, era „Ceasurile de seara ale unui sihastru” de genialul Pestalozzi) Pe semne cetiseră împreună și se sfătuiră asupra educației poporului.

Predau epistola. Era dela revizorul școlar, prin care își însinuă pe mâne sosirea. „Vine revizorul, grăi preotul. Ne va afla pe amândoi la postul nostru. N'ai nici o teamă.”

Și iată, mâne sosește revizorul, care văzând pe învățător în strae românești, își strânse buzele a dispreț și caută să umilească așezământul de creștere și pe dascăl, pe care nu-l mai slăbia din „băcsi” Pătrunzând preotul gândurile străinului se adresează cu glas hotărât: „E domnul învățător și nu băcsi! Pofțiți vă rog de esaminați munca lui! Aici e planul de învățământ, aici sunt poruncile mai marilor noștri. Noi cunoșteam legea, o cinștim și o îndeplinim, dorim însă să fim și noi după cuviință cinștiți!”

Revizorul părea rușinat, intră în sală și începu să examineze. Rezultatele îl mulțumiră peste așteptare întinse mâna celor doi conducători și îi felicita pe amândoi.

Lucrarea comună a preotului și învățătorului, apăreau deamănă ținută de preot, dragostea frățească sinceră au săpat urme adânci în sufletul meu. Și astăzi e unul dintre cele mai frumoase sate din țară cu școală cu etaj, cu biserică frumoasă cu oameni lucrători, treji și cuminți încă invie puternic icoana celor doi adevărați frunțași și în suflet incolțește dorința de a putea vedea pe toți preoții și dascălii noștri într'o frățească unire într'o logodire a puterilor identice cu a figurilor pentru mine sfințe, cari îmi stăpânesc sufletul.

Doresc din inimă ca ziua de astăzi să fie începutul „legăturii celei noi” trainice și înțelepte dintre preot și învățător în urma căreia legături să ni-se prefacă viața în spre bine. Și în nădejdea săvârșirii acestei legături salut Onorata conferință și îi doresc roade bogate.

Dr. Nicolae Regman.

Educația religioasă în școală și în biserică*)

(În ce chip și cu ce mijloace să se facă?)

—Urmare—

d) Pruncilor și fetelor de școală să li se țină din când în când, anume pentru priceperea lor, învățături în biserică, spunându-le, că nu numai rugăciunea e de lipsă pentru binele lor pământesc, ci pe lângă rugăciune trebuie să și lucreze cu sârguință, să fie cumpătați și să săvârșească totdeauna fapte bune, cari le vor aduce laudă dela oameni și binecuvântare dela Dumnezeu. Să se abată dela năvăturile urite și pornirile rele. Să li se țină învățături despre modestie, sfătuindu-i ca să se mulțumească cu ce au dela părinți și dela Dumnezeu, mulțumirea fiind cea dintâie condiție a fericirii omului. Să li se dea învățatură despre iubirea lui Dzeu, iubirea părinților, a bisericei, a celor bătrâni și a deaproapelui, încunjurând cearta, care naște mânie și ură. Pruncii eșind din școală cu astfel de povețe, vor deveni din ei oameni de sine stătători în cugetele și faptele lor. Numai aștia vor ști prețul cuvintelor vestitului rege al Macedoniei, Alesandru cel mare, despre Aristotel dascălul său, când zice: „Nu sum cu mai puțină recunoștință lui Aristotel, decât tatălui meu, căci tatălui meu îi sum mulțumitor că trăesc iar lui Aristotel, că trăesc cu cinste și cu omenie”. Ca

*) Disertație citită în conf. învățătoarească din tractul Tincei.

toate astea să prindă rădăcini în inima fragedă a școlărilor și a celor cari au eșit dela școală, e de lipsă, că la auzul acestor povește să fie de față la biserică și părinții, cari premergându-le cu viața lor, îi vor întări în cele auzite din gura preotului, arătându-le înșiși ca părinți pilde de viețuire religioasă și morală. Înșiși părinții trebuie să le arate pilde de fapte bune și de viețuire morală, *căci faptele părinților sunt cărți, din cari învață pruncii, zice Sf. Ioan Gură de aur.* Numai astfel va exista o armonie între educația de acasă și cea din școală. Căci școala e mai mult în stare să dea idei bune; iar familia este locul, unde i-se dă privilegii ca ideile bune din școală să se pună în practică, deoarece însușirile pruncilor și a fetelor, părinții le cunosc mai bine; deci ei pot mai bine controla și educația lor morală care se cârmuește prin mijloace fizice ca munca, îmbrăcămintea, hrana, ș. a. l.

e) Preotul în funcțiunea sa, în și afară de biserică, să nu lapede bunele moravuri locale, serviciul să-l facă la înțelesul poporului și cu toată frica, ca să poată fi urmărit cu atențiune de către popor. Să introducă ca pruncii și fetele de școală să cetească apostolul regulat, ba să-l cetească și după ce ies din școală de toate zilele, până la vrâsta de 15 ani. În zilele postului mare, să asiste cu toții la servicii, cetind dintră cei mai mari și câte un psalm, apoi rugăciunea Tatăl nostru, Credeul, Impărate Ceresc, Prea Sântă Treime, bine știind, că scopul sfințește mijloacele; iar în școlari însușim prin astea un interes viu către înșiși slujbă, către rugăciuni și cercetarea cât de des a bisericei. Schinteia asta odată aprinsă în inima școlărilor, nu se va stinge nici după ce va deveni mare. Pildă vie ni sunt cântăreții de pe sate, cari odată știind ceva cânta, să nuzesc a-și valora acest început bun, și cu vreme, cercetând mai regulat biserica și auzind și câte o învățătură, cu încetul să vor înrădăcina în ei dragostea către S. Biserică și către învățăturile ei.

f) Ca mijloc puternic pentru educarea religioasă în școală este: *Studiul sistematic asupra modului, cum este alcătuită aceasta lume și viață din care să se vadă că orice abatere dela legile și întocmirile lui Dumnezeu trage după sine nenorocirea ca respătă sau pedeapsă, zic un atare învățământ va fi astăzi mijloc puternic, prin care îl vom face pe om să țină totdeauna calea adevărului, omul fiind așa întocmit dela firea lui, că adevărațiunea să-i fie singurul și adevăratul conducător. Manifestarea acestui adevăr, să înțelege, merge paralel cu gradul de perfecțiune a omului. Astfel se explică, pentru ce mai de mult tot ceiace impresiunea direct simțămintele. avea și putere de a mișcă destul de îndelungat asupra omului. Astăzi, nu e așa! Omul ajuns astăzi la carte mai multă, dar tot atunci și la mai multă imoralitate. Nu-l mișcă nici o învățătură, până când nu va găsi în aceia învățătură, — fiind supusă rațiunii, — motiv de mișcare.*

Cine ni cauza dacă noi, în loc să facem aceasta ne place să gândim tot la imposibilități, voind a readuce timpul, care de mult a trecut?

g) Dacă vom pune mai mult pond pe educare, decât pe instruire, adecă: instruând vom educa și educând vom instrui, căci preotul și învățătorul trebuie să fie în curat și deplin orientați asupra cadrului general, în care trebuie să se miște. Să fie în clar, că ce au să propună și cum să propună?

Căți sunt între noi, cari înzădar propun, căci nici un rezultat n'are. Cauza este de o parte și planul de până acum, apoi și manualele biblice, căci nu ne prea duc la scopul dorit. Căți și căți prunci și fete părăsesc școala, fără să fie în clar cu învățăturile de credință și de morală ale bisericei lor, și mai târziu în vreme de ispită, ușor să lapadă de biserică străbună.

Pe scurt: ce folos, dacă școlărilor va cunoaște materialul biblic după perioadele istorice, dar nu e în clar cu învățăturile, cari formează izvorul și baza credinței și moralei noastre creștinești.

h) În sările de iarnă să țină preotul și învățătorul poporenii lor prelegeri practice pentru combaterea și delăturarea patimei celei primejdioasă a *beției*, atrăgându-le atenția și celor tinări despre ținerea acestor prelegeri, căci, durere, astăzi tinăreța tocmai așa o bea beutura ca bărbații. Și ce bine ar fi, — când fiecare preot și-ar ținea de o primă datorință ca *în și afară de biserică să țină poporului învățături despre spurcata beatură a alcoolului.* Căci, Doamne, mulți bieți români sunt de convingerea, că dacă beau rachiu, pot mânca și mistui mai bine; iar trupul se oțelește mai tare. Ce părere greșită! Dapoi, că alcoolul, nici chiar pentru aceia nu poate da putere, fiindcă n'are; iar putere dă numai nutremântul, căci în alcool bine știm cu toții că nutremânt nu este. Abia are organizațiunea noastră o așa parte, care să nu sufere, în urma alcoolului. Dp. Nervositatea, ipocondria boalele de stomac, de ficat și baterile de inimă, petrificarea vanei de sânge, oare nu toate sunt urmările triste ale alcoolului? Și cu toate astea cine ce face spre impedecarea acestui rău? O! și cât rău samănă în inimile fragede ale pruncilor acei părinți, cari își beau mintea și, și strică sănătatea, cinstea, naintea alor săi și naintea străinilor.

i) Prin stărpirea concubinatalui chiar și fără stole.

l) Cântările bisericesti să se cânte corect ca poporul urmărind cântarea și înțelegând conținutul, să-l țină în continuă încordare mentală până la finea serviciului.

m) Învățătorul să înființeze cor, și Duminecă de Duminecă și la sărbători să cânte cu școlarii în duet sau cu tinăreța în cvartet, toată liturgia.

n) Să se înființeze în fiecare comună bibliotecă poporală pentru școală ca adulții să poată ceti cărți folositoare și de rugăciuni, de sine înțelegându-să, că esamețele să fie adevărate sărbători, să se poată convinge chiar și cel mai încăpăținat sătean, că: *viața e școală, iar învățătorul e apostol!* Prin astea și altele asemenea acestor mijloace să va încălzi inima poporului nostru și va da semne de progres în ale educației religioase, jertfind pentru biserică și școală; iar prin

traul lor curat, prin rugăciunile lor vor întări temeliile caselor pruncilor și a fetelor lor, sculându-se mai de dimineață și culcându-se mai târziu, adecă lucrând mai mult, să ajungă și pentru fericirea pruncilor.

p) Cel mai puternic mijloc și pe care trebuie să punem cel mai mare pond pentru educația religioasă în școală și biserică este: *Educația sistematică a făturilor noastre*. Asta e folosul eluaptat al secolului mai nou. În vremile trecute omenimea puțin au gândit la aceasta idee frumoasă. Și ce au făcut biserica și unele orașe la sfârșitul evului mediu în privința educării sexului feminin, a fost egal cu nimica, căci evul ăsta numai pe fetele născute din familii aristocrate le-a îmbrățoșat. Statului numai în secolul trecut i-a zăcut la inimă să se ocupe și cu educarea sexului feminin din clasa mijlocie. *Fenelon*, vestitul pedagog din suta XVII astfel își începe opul său intitulat „*Despre educarea sexului feminin*”: „*Nimic nu este așa de neglijat ca educarea sexului feminin*”. Numai acestui op vestit alui *Fenelon* i-se poate mulțumi începutul prim despre aceasta educație.

(Va urmă)

Cazanie*)

la oameni morți ce-s pristeviți.

Creștini Blagosloviți, carii ați făcut bine de ați venit la această treabă ce iaste cu jale, Dzău Vă ierte păcatele și a Dumnevoastre, și a părinților dumnevoastră că ați venit pă petrecerea acestui creștin și frate al nostru răpăosat dela noi cătră Dzău, ce se petrece astăzi de pre această lume trecătoare. Ascultați și dumnevoastră cuvântul lui Dzău și învățătura dela Sf. David proroc și împăratul. Asa grăiește dela 72 de psalomi și st. 9 de zice la cartea sa: „Iată păharul este în mâna Domnului și intrănsul este omul, carele roșește și amărește”. Și acela păhar de toate amestecăturile și drojdiile din el încă le sug și le beau toți păcătoșii pământului. Amar păhar arată noauă dzăescul proroc David cu Duhul sfânt, de acesta. Că acel păhar îi păharul morții și foarte îi iute. Acel păhar toată veselia vieții omului ce ar fi avut pe aceasta lume, o amărește. Întru acest păhar este niște vin otrăvit. Și întru acest păhar este niște bucate veninate. Vinul dintru acest păhar fața omului o grozăvește, și vinul dintru acest păhar oasele omului răsipește și veselia omului o strică și întru mare jale o întoarce. Vinul dintru acest păhar limba omului o incuie, și vinul dintru acest păhar înțelepția o scoate. Acest păhar este iute și înfricoșat. Acest păhar este înspăimântat. Acest păhar este groaznic și cu durere. Și întru aleanul acestui păhar nu poate sta împărății pământului, că se înspăimântează foarte tare și țările lor slăbesc, și sfaturile lor le răsipește, și trupurile lor în pământ le întoarce. Acest păhar țaria și puterea dintru ei o scoate, precum este scris în cartea lui David proroc și împăratul de zice la psalom 101 stih. 10. „Numai deșerți sunt fii oamenilor, mincinoși, că de s'ar pune în cumpănă mai ușor ar fi decât deșerții. Și zice nu vă nedejduereți întru (im)presurări și întru răpire. Nu fiți deșerți. De se vor înmulți bogățiile voastre nu vă nedejduireți, și uu vă puneți inimile voastre pe

ele că-s trecătoare. De acest păhar amar spune David proroc, că-s deșerți oamenii de pe pământ. Și iarăși zice David prorocul în 149 de psalomi st. 3. Nu vă nedejduireți întru putearnici și întru fii oamenilor, întru cari nu-i ispăsenie, că sufletul va eși și se vor întoarce în pământul său și întru aceia ziua este atuncia când toarnă Dzău pe ei vinul din păharul din mâna sfinții șale, Ciasul morții. Acest păhar gustă-l și Alex. împăratul dela Macedonia și se spăimântă și țaria împărății lui, cu care el toată lumea luă, slăbi-l acest păhar. Alexandru să spăimântă mai tare decât de Darie și de Poriu împărat. De acest păhar Alexandru se spăimântă mai tare, decât de toți împărății lumesti, că din cuvântul lui Alexandru putem vedea, că acest păhar este mai fricos și spăimos, și cu multă durere. Acel vin roșiu, spune sf. David proroc, că este moartea. De el cu mare durere începu a se jelui și cu amară plângere începu a plânge. Și grele lacrimi, ca izvoarele apelor mergea pe fața obrazului de l'au usturat și inima lui. Și mare amar începu a grăi: O trecătoare viață ce ești întru această lume trecătoare! O moarte mâniaoasă și nemilostivă! O viață zburătoare! Și cât ești de mare grabnică, fugătoare și întru multă intristare și cu grabă te arătași schimbătoare. O moarte cumplită și fără îngăduială! O mărire putredă și neputincioasă! O moarte tu ești cel păhar plin de otravă, ce amărăști ticălosul meu trup și-l umpluși de durere și de junghiuri amare și usturoi. O lume și soare, cum întunecași și fața mea cea împărătească dintru voi în pământ întunecat de se pogoară și se astupă în putrejune. O maica noastră pământule, cum ne arăți de frumoși și cum de grabă te întorci, de ne iară iai frumsețele noastre la tine și le răsipești și suntem, cum n'am fi fost pre tine. O împărăție, o făpturi și frumsețele lumii aceștia cum vă... (rămas din codeiu). O împărăție lumască, cum te aflași fără de putere, O moarte, puternică și tare ești pe lume. Că înainte ta nici un împărat nu poate sta de alean ție. O păhar amar, cum nime nu te poate suferi O moarte, puternică ești, că nici un viteaz pe lume cu zale de fer (her) îmbrăcat și cu arme tari împrejurat pe tine nu te poate birui și izbândi. O moarte, amară ești și tare, că de tine nu pot scăpa domnii în cetăți, și săracii în pustie și în măgurile munților. O moarte tare ești că de tine nu se pot plăti domnii cu avuția și bogății cu aurul și cu adimantul. O moarte groaznică, mare-i puterea ta, că biruești cu tot ce-i viu pe lume și apă. O cias trist și de durere, cum mă arătași întru mare grije de putrejune și întru schimbare din lume. Adevărat acesta-i cuvântul cel de pripă ce au grăit sf. David prorocul de acest vin roșiu. Acestea-s drojdiile păharului aceuia, ce-i în mâna Dlui. O cătu-s de tari, o cătu-s de veninoase, o cătu-s de usturoi. O cătu-s de iuți și tarii. O moarte câtă înțelepciune avui, și de tine nu putui scăpa! Ci adevărat acesta este cuvântul sfântului Domn Savaot, ce au grăit lui Adam, când călcă porunca lui Dzeu în raiu și zise cătră el „Adame din pământ ești și iară în pământ vei merge și te vei face. Precum este scris la *vitie* (?) în 3 capete de zice: și te vei usteni și cu sudoare vei mânca pânea ta până te vei întoarce iarăși în pământ, de unde ești făcut. Așa și eu căci că fui împărat și cu multe mii de voinici biruii și pre mulți împărați bătui și răsipii, carii era tari și puternici. Iară acumă cu de grabă moarte supt putere fără de măsură, că adevărat este plin cuvântul Dlui ce au grăit lui Adam că trupul omului este pământ și iară se întoarce în pământ de se răsipește. Așa și eu gustai acumă din păharul morții și mă surupă și nime nu mă poate răscumpăra. O moarte, tu ești împărat,

*) Vezi Nr. 52 »O carte veche«.

iară eu înaintea ta mă aflu ca un rob. O moarte, tu ești slobodă, iară eu sunt legat. O moarte tu ești tare iară eu mă aflu slab și neputincios înaintea ta. O moarte amară și mâniașă și nemilostivă. O moarte, chip groznic și întristat. O moarte, zi de durere și de scârbă și de amărăciune. O moarte, săgeată veninoasă și străbătătoare, care săgeată cu mare durere pătrunsă și și inima mea și scoți sufletul meu din trup afară. Și trupul meu mânca-l vor vermi și putrejunii. Și trupul cel gingaș de împărat cum să pogoară în temniță întunecată și e te putrejunii dat și tot trupul omenesc fără de putere. Poți socoti și poți vedea, cât ești moștenitor pe această lume. Că moartea este stăpânitoare preste neamurile de pe pământ. Înaintea morții nime nu poate sta să o biruiască. Acesta-i păharul cel cu vin iute, ce ne arată nouă David proroc că este în mâna Domnului și din acest păhar băură toate limbile și neamurile dela Adam până acum și să risipiră. A-est păhar, dacă-l gustă împărații și domnii pământului, perd împărățiile și domniile lumii. Acest păhar gustă-l bogății și-și perd bogățiile. Acest păhar beau-l săracii și ies din sărăcie. Acest păhar, dacă-l gustă bolnavii să tămăduesc de boală. Acesta și carii ne vedem acuma vii avem a-l gusta cu de grabă, și cu grabă și cu amar. Deci și noi văzând iuțimea acelu păhar să ne grijim și să ne socotim, ca să nu ne amărască drojdiile acele amare a muncilor de vecie. Ci să facem bine sufletelor noastre ca să ne veselim și să ne bucurăm și noi întru împărăția cerului și lumina raiului întru vecii de veci. Amin.

CRONICA.

An nou fericit tuturor cetitorilor nostri!

Necrolog. Adânc întristații: fii Ion, Iulius cu soția Ecaterina, Emil cu soția Elena, și Silviu cu soția Elsa dimpreună cu copii lor, frații Iosif, Ilarion și celelalte rudenii au durerea a anunța înceta ea din viață a prea iubitului lor: Ioan Cavalier d. Pușcariu. Jude curial în pensie, Membru al Academiei Române, Membru Onorar al Atheneului Român, Membru Onorar al Asociațiunei pentru literatură și cultura poporului Român, Membru al reprezentanței și Președinte al comitetului fundațiunei Gozsdu, Deputat al Congresului Național Bisericesc etc. Decedat în ziua de 24 decembrie, după o scurtă suferință, în etate de 88 ani. Remășițele pământești au fost depuse în cripta familiară din Bran (Töresvár).

— Cu inima plină de durere anunțăm moartea iubitului nostru tată, socru și bunice Lazăr Trăilescu învățător gr. ort. român în penziune întâmplată în 21 dec. st. v. 1911 la 8 ore seara după lungi și grele suferințe în etate de 80 ani. Odihnească în pace, memoria în veci fie-i binecuvântată. Văd. Elena Leucuția n. Trăilescu Pavel Trăilescu fiică și fin. Văd. Emilia Dr. Trăilescu n. Popescu Emilia Trăilescu n. Suciunurori.

Concurs.

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei de cl III din **Satulbarba** (Ujbartfalva) protopopiatul Orăzii mari, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare.

Emolumintele sunt; 1. casa parohială acomodată, constătoare din 2 chilii, cancelaria, culina, camera și podrum, cu grădină îngrădită. 2. 24 jughere pământ arătoriu și livadă. 3. stolele îndatinat precum sunt staverite în protocolul comitetului parohial din 27

noemvrie (10 decembrie) 1911. 4. Dreptul de pășunit pentru 10 vite. 5. dela 65 numere de case câte 30 litre de cereale, ori 2 cor. bani, 6. întregire dela stat, dările publice va avea a le solvi preotul ales, și va fi îndatorat să catehizeze fără altă remunerațiune.

Reflecții, recursele lor instruate conform regulamentului, vor avea a le înainta subscrisului protopresbiter; și să vor prezenta în s. biserica de acolo, pentru a-și arată desteritatea în cele rituale.

Dat în ședința comitetului parohial ținută la 27 noemvrie (10 dec.) 1911.

Antoniu Bica
președinte.

Florian Boiția
not. com.

In conțelegere cu mine: *Toma Pacala* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională gr. ort. română din **Timișoara-Elisabetin** protoprezbiteratul Timișorii, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala“. Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură în edificiul școalei constătoare din 2 chilii, culină, cămară, pivniță, pod, precum și uzufuctul grădinei școalei în estenziune de 400□.

2. Sălar fundamental dela comuna bisericească de 1200 cor.

3. Cvinevenalele prescise de lege.

4. Pentru conferințe dacă va lua parte 10 cor. pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări mici 1 cor., dela mari 2 cor. în filia Iozefin considerând distanța, aceste taxe vor fi duple.

De curățirea și încălzirea sălei de învățământ se va îngriji comuna bisericească.

Alesul va avea să provadă cantoratul în și afară de biserică, va avea să instrueze elevii în cântările bisericești, să-i conducă la biserică în dumineci și sărbători să țină cu ei răspunsurile liturgice, va avea să conducă și școala de repetiție.

Dela recurenți se cere cvalificațiunea regulamentară precum și capacitatea de a putea conduce corul vocal

Corul vocal bisericesc existent alesul este îndatorat al conduce pe lângă remunerațiunea prescisa.

Petițiile concursuale instruate conform legilor în vigoare se vor subșterne comitetului parohial gr. ort. rom. din Timișoara Elisabetin pe calea oficiului protoprezbiterat din Timișoara.

Recurenții sunt poștiți a se prezentă într'o Duminică ori sărbătoare în s. biserica din loc spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb: *Dr. Tr. Putici* insp. de școale.

—□—

1—3

Prin aceasta se escrie concurs pe postul învățătoresc vacant dela școala cu clasele superioare gr. ort. rom. din **Sâmbăteni** protoprezbiteratul Aradului cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele emolumente.

1. Sălar fundamental 1000 cor. în bani gata, plătit în rate trei lunare; și cvinevenalele prescise în lege.

2. Locuință cu 2 odăi culină și toate cele aparținătoare în edificiul bisericeii precum și grădină de legume.

3. Pentru încălzirea sălei de învățământ după trebuință până la 3 stânjini de lemne.

4. Pentru curatorat 24 cor.

5. Pentru scripturistică 10 cor.

6. Pentru participare la conferințele și adunarea generală învățătoarești 20 cor.

Dela recurenții pe lângă calificarea învățătoarească se cere și diplomă, că sunt în stare a instrui și conduce cor. vocal pe 4 voci după note.

Alegândul învățător pentru salariul spus mai sus e îndatorat a împlini sarcina cantorală în Dumineci și sărbători precum și la alte ocazii, și a instrui elevii în cântările rituale.

Pentru instruirea și conducerea corului vocal va primi remunerație de 100 cor.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă adresate com. par. din Sâmbăteni sunt a se înainta în termenul concursual, la oficiul protopopesc gr. ort. rom. al Aradului, având recurenții a se prezenta în cutare Duminecă ori sărbătoare în sfta biserică din Sâmbăteni pentru a și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința com. par. din Sâmbăteni ținută la 14/27 Decembrie 1911.

Valer Felneac

preș. com. par.

Petru Lupas

not. com. par.

În conțelegere cu: Vasile Beleş protopop inspector școlar tractual.

—□—

2—3

Pe baza înaltului ordin cons. cu Nrii 2083/1910 respective 6961/1911 prin aceasta se escrie din nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare pentru îndeplinirea parohiei de **clasa a II-a** din comuna **Araneag** (Székesaranyág) protopresbiteratul Șiriei, devenită vacantă prin trecerea în deficiență a parohului Maasie Popescu, pe lângă următoarele emolumente:

1. O sesiune parohială. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Intravilanul parohial de lângă biserică. 5. Eventuala întregire dela stat.

Deși parohia este de clasa a II-a, din lipsa de reflectanți, pe baza rezoluției mai sus citate, se admit la concurs și reflectanți de clasa III-a.

Alegândul este obligat a-și plăti toate dările publice după întreg beneficiul, a îngriji de locuință, a catehiza și exorta elevii școlii confesionale, fără altă remunerație. Dela reflectanți se așteaptă pe lângă stricta observare a §-lui 23 din „Regulamentul pentru parohii” a se prezenta în sfta biserică din Araneag, spre a și arăta desteritatea în cele rituale. Recursele ajustate conform regulamentului, sunt a se adresa comitetului parohial din Araneag și a se subșterne P. On. Oficiu protopresbiterat din Șiria (Világos) cottul Arad.

Dat din ședința extraordinară a comitetului parohial din Araneag la 10/23 Decembrie 1911.

Manasie Popescu

preș. com. par.

Georgiu Abrudan

not. com. par.

În conțelegere cu: Mihail Lucuța protopop rom. ort.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc din **Beinș Sâmiclăuș** conform ordinului Venerat. Consistoriu ort. român din Oradea-mare de sub Nr. 2215/șc. a. c. se publică concurs cu termen de alegere după **30 zile** dela prima publicare.

Dotarea e: 600 cor. în bani, ștoalele îndatinate, locuință și grădină de legumi. Întregirea salariului și cvinevenalelor se vor cere dela stat.

Reflectanții au să se prezente în cutare Duminecă ori sărbătoare la sf. biserică de acolo pentru a-și dovedi desteritatea în tipic și cântare; iar recursesle adresate comitet. parohial să le trimită la subșcrisul în Feketegyörös.

F. Girișiu, la 13/26 Decembrie 1911.

Petru Serbu

protopop.

—□—

3—3

Pe baza ordinului Ven. Consistor de sub Nr. 6803/911, prin aceasta se escrie concurs din nou pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc la școala confesională gr. or. română din **Bulza**, protoprezbiteratul Lipovei cu termen de recurgere **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata dela parohie 516 cor. 40 fil. dela stat întregire 364 coroane și cvinevenalele după serviciul prestat.

2. Pământ în natură în valoare de 80 cor.

3. Pentru lemnele învățătorului 40 cor.

4. Cortel liber în noul edificiu școlar și grădină $\frac{1}{4}$ de jugher.

5. Pentru conferință 20 cor. scripturistică 6 cor. De încălzirea salei de învățământ se va îngriji comuna bis.

Alegândul învățător este îndatorat a ținea strana cantorală în dumineci și sărbători, a instrui elevii în cântările bisericesti, a lua parte la înmormântări și a conduce școala de repetițiune fără alta remunerație.

Recurenții sunt poștiți, ca recursesle ajustate conform regulamentului pentru organizarea învățământului și adresate comitetului parohial din Bulza să le susțearnă în termenul de mai sus la oficiul protopopesc gr. or. rom. din Lipova (Lippa) și să se prezinte sub durata concursului în vre-o duminecă ori sărbătoare în sfta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Bulza 26 noemvrie (9 decembrie) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protoprezbiterul tractual *Fabriciu Manuilă* inspector de școale.

—□—

3—3

Pe baza ordinului Ven. Consistor de sub Nr. 5236/911, prin aceasta se escrie din nou concurs pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr. or. rom. din **Bruznic** (Marosborosznok) protopopiatul Lipovei, cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Salar în bani gata 1000 cor. 2. Cortel liber în edificiul nou al școlii. 3. Dela înmormântări 60 fileri și când se duce mortul în biserică 1 cor. cu liturgie 2 cor. 4. Conferința inv. 30 cor. 5. Scripturistica inv. 20 cor. 6. $\frac{1}{4}$ jugher grădină pentru legume.

Alesul învățător este îndatorat a purta cantoralul în și afară de biserică, a instrui tinerimea școlară precum și pe cea ieșită din școală în cântările bisericesti și tipic, a instrui și conduce corul bisericesc existent, pentru care ca remunerațiune va avea jumătate din toate venitele funcțiunilor cu corul, a purta agendele scripturistice a comitetului și sinodului parohial, a face socoțile parohiale pentru o remunerațiune de 50 cor.

În lipsa de concurenți bărbați, să admit a concurge și învățătoare, cari în caz că ar deveni alese sunt îndatorate a să îngriji de provederea cantoralului pe spesele proprii.

Recurenții au a-și subșterne recursesle lor Prea On. Oficiu protopopesc din Lipova (Lippa) fiind adresate comitetului parohial din Bruznic și a se prezenta în vre-o duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cant, tipic și note; dar nu în ziua de alegere.

Bruznic la 28 august (10 septembrie) 1911.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu protopopul tractual *Fabriciu Manuilă* inspector de școale.

Librăria Diecezană

Mare depozit în ornate, recvizite bisericesti și anume:

ORNATE (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ortodoxe române, ♦ dela 50—1000 Coroane. ♦

POTIRE de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela ♦ 36 până la 200 Coroane. ♦

CRUCI pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela 4—100 Cor.

CĂDELNIȚE de bronz și argint dela 20—100 Coroane

CANDELE de argint dela ♦ 6 până la 100 Coroane. ♦

DISC cu stea de bronz și aur, dela 15 până la 50 Cor.

LITIER de tinichea și argint dela 60 până la 100 Cor.

CUTIE pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnavi, din argint, cu prețul de 34 Cor.

ICOANE pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela 8 până la 100 Coroane.

PRAZNICARE pe lemn ori tinichea dela 9—50 Cor.

EVANGHELIA cu litere latine și cirile legate mai simplu dela 24—40 Cor., în legătură mai fină 50—150 Cor.

APOSTOL, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Mineile pe 12 luni, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre. La dorință servim la moment cu informațiuni ♦ și deslușiri mai detaliate. ♦

Cu stimă :

Librăria Diecezană.